

**X. Konferencja Naukowa
z cyklu „Badania naukowe w Pieninach 2015”
pt. „Turystyka w Pieninach”**

5 listopada 2015 r. Červený Kláštor - Słowacja

Konferencja naukowa „Turystyka w Pieninach”

5 listopada 2016 r., Czerwony Klasztor

Scientific conference “Tourism in Pieniny”

5 November 2016, Czerwony Klasztor

KRZYSZTOF KARWOWSKI¹, MARGARÉTA MALATINOVÁ²

¹*Pieniński Park Narodowy, ul. Jagiellońska 107b, 34-450 Krościenko n.D.*

²*Pieninsky národný park, SNP 57, 061 01 Spišská Stará Ves*

Abstract. This article gives an account of the 10th scientific conference which was held as a part of the series “Scientific research in Pieniny”. It was arranged at Czerwony Klasztor in Slovakia on 5th November 2015 and organized by the Polish and Slovak national parks. The main theme of the meeting was issues related to tourism. The article briefly describes the major current problems confronting tourism in the Pieniny as well as presents comments from participants of the conference.

Key words: Pieniny, tourism, environmental education, degradation of trails, tourism websites

W dniu 5 listopada 2015 r. dyrekcje obu parków narodowych zorganizowały w Czerwonym Klasztorze na Słowacji X. Konferencję Naukową z cyklu „Badania naukowe w Pieninach”. Tematem przewodnim konferencji były zagadnienia związane z turystyką w Pieninach. Podczas konferencji korzystano z gościnności dyrekcji muzeum Czerwonego Klasztoru, która użyczyła sali konferencyjnej. W sesji uczestniczyły 93 osoby, w tym 64 osoby z Polski i 29 osób ze Słowacji.

Konferencję rozpoczęto krótkim, czarno-białym filmem dokumentalnym z lat 40–50. XX w., który pokazywał czechosłowackich pionierów¹ z Preszowa zwiedzających Czerwony Klasztor i jego okolice wraz z Przełomem Dunajca. Następnie uczestników konferencji przywitani dyrektorzy obu parków narodowych:

¹ Polityczna organizacja, skupiająca dzieci w socjalistycznej Czechosłowacji, nawiązująca do skautingu.

PhD. ing. Vladimír Klč (PIENAP) i mgr inż. Michał Sokołowski (PPN) (Fot. 1).

Dyrektor PIENAP przywitał dyrektora Parku Narodowego Słowacki Raj, pracowników parków narodowych Niskie Tatry i Wielka Fatra, przedstawicielkę Muzeum Spisza w Spiskiej Nowej Wsi, miejscowe władze i gospodarza obiektu. Dyrektor PPN przywitał przedstawicieli samorządu w Krościenku n.D. i Szczawnicy, Prezesa Stowarzyszenia Flisaków, Prezesa Ligi Ochrony Przyrody w Nowym Sączu oraz Przewodniczącego Rady Naukowej PPN.

Konferencję prowadził prof. Z. Witkowski z Instytutu Turystyki AWF w Krakowie (pomyślnie temat konferencji), któremu asystował dr Paweł Adamski z Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie oraz inż. Stefan Danko z Klubu priateľov Pieninského národného parku (Fot. 2). Profesor powiedział, że turystyka w parku narodowym jest równorzędna z ochroną przyrody, ale pod warunkiem, że jej nie szkodzi. Następnie, na zmianę z S. Danko, zapraszał

kolejnych prelegentów, aby przedstawili swoje referaty.

Pierwszym prelegentem była inż. Margaréta Malatinová, która przedstawiła ruch turystyczny w słowackim parku (tytuł oryginalny „Turistika v Pieninském národném parku (PIENAP) v čísloch”) (Fot. 3). Na początku omówiła najbardziej atrakcyjne miejsca znajdujące się w PIENAP, jak spływ tratwami Przełomem Dunajca, zwiedzanie zabytkowego Czerwonego Klasztoru, piesze i rowerowe wędrówki w parku narodowym i jego strefie ochronnej. Następnie skoncentrowała się na ruchu turystycznym Drogą Pienińską wzdłuż przełomu Dunajca w okresie od maja do września 2014 i 2015 r.

Ten sam temat, ale przedstawiony z punktu widzenia Pienińskiego Parku Narodowego, omówiła mgr Teresa Ciesielka (Fot. 4). Na wstępie opisała walory krajobrazowe i przyrodnicze Pienin, które stały się powodem odwiedzin przez rzesze letników i kuracjuszy, zanim jeszcze powstał park narodowy w 1932 r. Dalsza

Fot. 1. Dyrektorzy polskiego i słowackiego Parku Narodowego w Pieninach: (od lewej) mgr inż. Michał Sokołowski i PhD. ing. Vladimír Klč, fot. M. Szajowski

Phot. 1. The Directors of Polish and Slovak National Park in Pieniny: (from left to right) mgr inż. Michał Sokołowski and PhD. ing. Vladimír Klč, phot. Maciej Szajowski

Fot. 2. Prowadzący konferencję prof. dr hab. Z. Witkowski (w środku), inż. Stefan Danko (z prawej) dr Paweł Adamski (z lewej)

Phot. 2. The Chairmen of the conference: prof. dr hab Z. Witkowski (in the middle), ing. Stefan Danko (right) and dr Paweł Adamski (left)

Fot. 3. Ing. Margaréta Malatinová podczas prelekcji o turystyce w Pieninskim narodnym parku, fot. M. Szajowski

Phot. 3. Ing. Margaréta Malatinová presenting information about tourism in Pieninsky Narodny Park (PIENAP), phot. M. Szajowski

Fot. 4. Mgr Teresa Ciesielka podczas prelekcji o turystyce w Pienińskim Parku Narodowym, fot. M. Szajowski

Phot. 4. Mgr Teresa Ciesielka speaking about tourism in Pieniny National Park (PPN), fot. M. Szajowski

część wystąpienia dotyczyła frekwencji turystów na szlakach z uwzględnieniem spływu Dunajcem, charakterystyki osób odwiedzających Park, sprzedaży biletów oraz pracy przewodników.

Po przerwie głos zabrał dyrektor PIENAP ing. Vladimír Klč, który omówił ostatnie inwestycje potrzebne dla usprawnienia ruchu turystycznego (tytuł oryginalny: „Investície do turistického ruchu v Pieninách”). Początek wystąpienia poświęcił historii i rozwojowi turystyki związanej ze spływem tratwami i przyrodolecznictwem w słowackiej części Pienin. Następnie przedstawił obecny potencjał i rozwój regionu poprzez realizowanie projektów, które przyczyniają się do podniesienia standardów dla odwiedzanych gości. Powiedział też o przebudowie strony internetowej PIENAP. Dyrektor zaprezentował wyniki negatywnego oddziaływania turystyki na Park, m.in. zniszczone tablice informacyjne, szpecące krajobraz znaki i tablice reklamowe. Na koniec poświęcił czas na prezentację proponowanego obszaru chronionego Rička, który ma duży potencjał turystyczny.

Podczas krótkiej przerwy technicznej między wykładami prowadzący konferencję prof. Z. Wit-

kowski wywołał dyskusję na temat przydrożnych reklam, które pojawiły się – za złym przykładem z Polski – na poboczach słowackich dróg. Między innymi biorący udział w dyskusji Dyrektor PPN M. Sokołowski stwierdził, że dzięki lepszej współpracy z nadzorem budowlanym w Nowym Targu, udało się usunąć niektóre reklamy zasłaniające krajobraz z punktu widokowego na przełęczy Snozka. Pracownik PIENAP inż. Anton Potáš wskazał na niewłaściwe usytuowanie tablic informacyjnych i reklamowych w Spiskiej Białej.

Kolejny wykład na temat przestrzennego rozkładu ruchu turystycznego i preferencji turystów pieszych w Pienińskim Parku Narodowym wygłosili mgr Gabriela Bołoz i mgr Witold Jucha – doktoranci Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (Fot. 5). Przedstawione wyniki były efektem kilku obozów naukowych Studenckiego Koła Naukowego Geografów tejże uczelni, realizowanych w latach 2007–2012. Autorzy wystąpienia przedstawili preferencje turystów w odniesieniu do poszczególnych fragmentów Parku, rozmieszczenie przestrzennego natężenia ruchu turystycznego w PPN oraz

wskazali najczęściej i najrzadziej odwiedzane miejsca w Parku. Pełna treść wykładu została umieszczona w artykule w niniejszym tomie „Pieniny – Przyroda i Człowiek”.

Uczestnicy konferencji, odnosząc się do obu ostatnich wykładów zgodnie stwierdzili, że po otwarciu kładki w Sromowcach Niżnych znacznie wzrósł indywidualny i grupowy i ruch turystyczny ze Słowacji i Węgier w polski fragment Pienin, szczególnie na szlaku: Czerwony Klasztor – Droga Pienińska – Sokolica – Trzy Korony – kładka w Sromowcach Niżnych – Czerwony Klasztor.

W przerwie pomiędzy wykładami uczestnicy konferencji mieli do wyboru zwiedzanie wystawy w Infocentrum w dyrekcji PIENAP w Spiskiej Starej Wsi lub muzeum Czerwonego Klasztoru.

Następnie Ing. Juraj Švajda, PhD. z Katedry Biologii i Ekologii Uniwersytetu w Bańskiej Bystrzycy, omówił nowe trendy w badaniach wpływu ruchu turystycznego na tereny chronione (tytuł oryginalny: „Nové trendy výskumu vplyvu návštevnosti na chránené územia”) (Fot. 6). W pierwszej części wystąpienia autor stwierdził,

że przyczyną rosnącego ruchu w obszarach chronionych jest chęć zwiedzenia miejsc z dobrze zachowaną przyrodą. W drugiej części skupił się na badaniach w Tatrzańskim Narodowym Parku (TANAP) i wpływie ruchu turystycznego na środowisko naturalne dolin Mała Studena i Javorova. Omówił badania ankietowe, które dotyczyły identyfikacji i oceny społecznej adekwatności, warunków podróży, gotowości do płacenia za wstęp do parku narodowego oraz postaw zwiedzających w stosunku do naturalnych klęsk (np. spowodowanej gradacją kornika). Na koniec inż. Švajda podał liczne przykłady możliwości wyboru wejścia do Parku, inwestycji ułatwiających naprawy i utrzymanie szlaków turystycznych, zapobieganiu konfliktom, erozji i degradacji środowiska naturalnego, sposobów prezentacji pozytywnego wpływu gospodarczego obszarów chronionych w zakresie rozwoju regionalnego; przedstawił też zalecenia dotyczące zarządzania kryzysowego oraz przykłady zajęć edukacyjnych.

Mgr Krzysztof Kiszka – doktorant z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania

Fot. 5. Mgr Gabriela Bołoz i mgr Witold Jucha podczas wykładu na temat rozkładu przestrzennego ruchu turystycznego i preferencji turystów w PPN, fot. M. Szajowski

Fot. 5. Mgr Gabriela Bołoz and mgr Witold Jucha delivering a lecture on distribution of tourists visiting PPN and their preferences, phot. M. Szajowski

Fot. 6. Ing. Juraj Švajda, PhD. predstavia nové trendy v badaniach vplyvu ruchu turistycznego na tereny chronione

Phot. 6. Ing. Juraj Švajda, PhD. presenting latest trends in research on environmental impact of tourism in protected areas

Fot. 7. Mgr Krzysztof Kiszka przedstawia temat degradacji pienińskich szlaków pod wpływem turystyki pieszej

Phot. 7. Mgr Krzysztof Kiszka delivering a presentation about degradation of trails in Pieniny resulted from hiking

Fot. 8. Uczestnicy konferencji „Turystyka w Pieninach”, Czerwony Klasztor, 5.11.2015 r., fot. M. Szajowski.

Phot. 8. The participants of the conference „Tourism in Pieniny”, Czerwony Klasztor, 5.11.2015 r., phot. M. Szajowski

PAN w Krakowie (Stacja Naukowa w Szymbarku), przedstawił temat degradacji pienińskich szlaków związaną z górską turystyką pieszą (Fot. 7). Celem badań była próba określenia związków i zależności pomiędzy kwalifikowaną turystyką pieszą a poziomem zniszczenia pienińskich ścieżek turystycznych. Materiał z wykładu w formie artykułu został zamieszczony w niniejszym tomie „Pieniny – Przyroda i Człowiek”. Podejmując dyskusję dyrektor mgr inż. M. Sokołowski stwierdził, że w Pienińskim PN, pomimo jednego z największych obciążeń ruchem turystycznym oraz mało skalistego podłoża, stan szlaków jest zadowalający. Prelegent potwierdził to spostrzeżenie dodając, że jest to wynik stałej kontroli stanu technicznego szlaków i ich naprawy.

Wykład z pytaniem w tytule: „Czy zachowanie turystów w Pienińskim Parku Narodowym zależy od ich wiedzy i nastawienia do Parku?” wygłosił dr Paweł Adamski z Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie. Wykład i powstały na jego podstawie artykuł (zamieszczony w niniejszym tomie) opracowano na bazie materiałów zawartych w rozprawie doktorskiej Anny Kolasińskiej z Instytutu Turystyki AWF w Krakowie.

Ostatni wykład wygłosił mgr Witold Jucha, który przedstawił temat pt. „Technika kartografii internetowej jako sposób prezentacji oferty turystycznej i edukacyjnej parków narodowych”. Prelegent zasygnalizował wykorzystanie internetu do pozyskania wiedzy o terenach chronionych. Następnie przeszedł do prezentowania i oceny treści kartograficznych na stronach internetowych poszczególnych parków narodowych. Prelegent skonkludował, że parki narodowe coraz częściej stosują formę internetowego przedstawienia swojego obszaru. Rośnie trend prezentacji na urządzeniach mobilnych, a treść kartograficzna i merytoryczna są na różnym poziomie. Zaproponował też kilka pomysłów dla polepszenia jakości oferowanych informacji na stronie Pienińskiego Parku Narodowego.

Dr inż. Grzegorz Vončina poinformował, że PPN niedługo uruchomi geoportal, zawierający szereg proponowanych przez prelegenta rozwiązań, w tym także z możliwością ściągania informacji na urządzenia mobilne dzięki kodom QR.

Na zakończenie konferencji prowadzący prof. Z. Witkowski podziękował jej uczestnikom za przybycie, prelegentom za referaty oraz kolegom współprowadzącym za sprawny przebieg obrad. Dyrektorzy PPN i PIENAP podziękowali także osobom organizującym konferencję z polskiej i słowackiej strony.

Część uczestników konferencji uwieczniła swoją obecność na wspólnym zdjęciu na dziedzińcu Czerwonego Klasztoru (Fot. 8).

SUMMARY

The 10th scientific conference from the series “Scientific research in Pieniny” was organized by the Polish and Slovak National Parks in Czerwony Klasztor on 5th November 2015. The main theme of the meeting was issues related to tourism in the Pieniny. The conference brought together 93 participants, including 64 from Poland and 29 from Slovakia. The Parks’ Directors: PhD Ing. Vladimír Klč (PIENAP) and mgr inż. Michał Sokołowski (PPN) were the hosts of the meeting (Phot. 1). The conference was chaired by: prof. dr hab. Z. Witkowski, dr Paweł Adamski and inż. Stefan Danko (Phot. 2).

Several speeches were delivered during the meeting. Margaréta Malatinová (PIENAP) and Teresa Ciesielka (PPN) presented information on tourist intensity in both national parks (Phot. 3, 4). The Director of PIENAP Vladimír Klč gave a presentation which summarized the latest investments focused on improving tourist infrastructure in the Slovak Park. Gabriela Bołoz and Witold Jucha – PhD candidates at the Faculty of Geography, Pedagogical University of Cracow – delivered a lecture on distribution of tourists in the Pieniny National Park as well as presented the preferences of hikers visiting the Park (Phot. 5).

Juraj Švajda from University of Banská Bystrica (the Faculty of Biology and Ecology) presented latest trends in research on environmental impact of tourism in protected areas (Phot. 6). Krzysztof Kiszka – PhD candidate at the Institute of Geography and Spatial Organization, Polish Academy of Science in Cracow – gave a presentation about degradation of trails in Pieniny

resulted from hiking (Phot. 7). Paweł Adamski, representing the Institute of Nature Protection at the Polish Academy of Science in Cracow, analysed whether the behaviour of tourists visiting the Pieniny National Park depends on their knowledge and attitude towards the Park. The last lecture was delivered by Witold Jucha who spoke

about various techniques in internet cartography used for educational and tourist purposes to promote national parks.

The break between presentations gave an opportunity to visit the exhibition at Information Centre in the Headquarters of PIENAP (Spiska Stara Wieś) or visit the museum in Czerwony Klasztor.